

Bryssel, 3. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11116/26

ECOFIN 906
UEM 310
SOC 435
EMPL 237
COMPET 850
ENV 826
EDUC 292
ENER 448
JAI 886
GENDER 123
JEUN 166
SAN 524
ECB
EIB

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Tanskan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2026) 204 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä sekä talous- ja rahoituskomitean viimeistelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

Tanskan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263¹ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävä julkista taloutta, kestävä ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.
- (2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoituskansakansia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tanska ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta² 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.
- (3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuisia kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävä talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonaura. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävä kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

² EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen³ viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.
- (5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Tanskaa koskevan maaraportin vuodelta 2026. Siinä arvioidaan Tanskan edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Tanska on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joitaanskalla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Tanskan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Tanskan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä⁴. Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä asetetaan budjettirajoite neljän vuoden nettomenojen enimmäiskasvuprosentin muodossa. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 5,0 prosenttia vuonna 2025, 5,7 prosenttia vuonna 2026, 3,8 prosenttia vuonna 2027 ja 2,9 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen eli vuoteen 2023 verrattuna ovat 12,6 prosenttia vuonna 2025, 18,9 prosenttia vuonna 2026, 23,5 prosenttia vuonna 2027 ja 27,1 prosenttia vuonna 2028.
- (7) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoitusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi⁵, ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Neuvosto antoi komission suosituksesta suosituksen, jossa Tanskalle sallitaan suositetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeaminen⁶, Tanskan esitettyä 8 päivänä heinäkuuta 2025 asiaa koskevan pyynnön. Ajanjakso, jona kansallinen poikkeuslauseke on aktivoituna (2025–2028), antaa Tanskalle mahdollisuuden priorisoida julkisia menoja uudelleen tai lisätä julkisen talouden tuloja niin, että pysyvästi suuremmat puolustusmenot eivät vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä.

⁴ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Tanskan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/654, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj>).

⁵ Komission tiedonanto Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa, Bryssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

⁶ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025, neuvoston Tanskalle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi) (EUVL C, C/2025/3963, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj>).

- (8) Tanska toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa⁷, jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa.
- (9) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 2,9 prosenttia ja YKHI-inflaatio 1,8 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,9 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 1,8 prosenttia vuonna 2026 ja 1,9 prosenttia vuonna 2027.
- (10) Eurostatin tietojen⁸ perusteella Tanskan julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2024 oli 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, pieneni 2,9 prosenttiin vuonna 2025. Ylijäämän pieneneminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa puolustusmenojen kasvusta. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan ylijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 0,9 prosenttia vuonna 2026 ja 0,5 prosenttia vuonna 2027. Vuonna 2026 ylijäämän pieneneminen johtuu pääasiassa menojen kasvusta, erityisesti puolustuksen saralla, sekä joistakin tulopuolen toimenpiteistä.
- (11) Eurostatin tietojen⁹ perusteella Tanskan julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 30,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2025 loppuun mennessä 27,9 prosenttiin. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen laskee 27,0 prosenttiin vuoden 2026 loppuun mennessä ja 26,2 prosenttiin vuoden 2027 loppuun mennessä ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella.

⁷ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

⁹ Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

- (12) Eurostatin tietojen¹⁰ perusteella Tanskan julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat vuonna 2025 yhteensä 2,2 prosenttia, mikä merkitsee perusvuoteen eli vuoteen 2021 verrattuna 1,0 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 niiden ennakoidaan komission kevään 2026 talousennusteen mukaan olevan 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä merkitsee 1,4 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen vuoteen 2021 verrattuna¹¹.
- (13) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopolitiittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Tanska ei ole toteuttanut uusia finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin¹².
- (14) Komission laskelmien perusteella Tanskan nettomenot kasvoivat 7,3 prosenttia vuonna 2025 ja 10,9 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024 ja 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on suositettua enimmäiskasvuprosenttia suurempi niin, että vuotuinen poikkeama on 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi¹³.

¹⁰ Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

¹¹ Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.

¹² Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4. toukokuuta 2026).

¹³ Koska Tanska hyötyy kansallisen poikkeuslausekkeen mahdollistamasta joustavuudesta, vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa keskitytään jälkimmäiseen vertailuun.

- (15) Komission laskelmien perusteella Tanskan nettomenojen ennakoitaan kasvavan 6,7 prosenttia vuonna 2026 ja 18,3 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 on suositettua enimmäiskasvuprosenttia suurempi niin, että vuotuinen poikkeama on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, nettomenojen ennustettu kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi¹⁴.
- (16) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.
- (17) Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) tuettavien koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpano on Tanskassa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta EU:n keskiarvoa nopeampaa. On tärkeää pitää yllä nykyaikaa samalla kun maksimoidaan investointien vaikutus kentällä. Tanska toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyyn ja kasvun edistämiseksi. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Tanskan koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöivät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa¹⁵ määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

¹⁴ Koska Tanska hyötyy kansallisen poikkeuslausekkeen mahdollistamasta joustavuudesta, vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa keskitytään jälkimmäiseen vertailuun.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategiaan haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

- (18) Tanskalla on useita haasteita, jotka liittyvät innovointiin ja tuottavuuteen, energiasiirtymään, kestäväan maatalouteen, kiertotalouteen ja jätehuoltoon, osaamiseen sekä asumiseen.
- (19) Tuottavuuden kasvu keskittyy yhä pieneen määrään suuria yrityksiä, kun taas pienillä ja keskisuurilla yrityksillä (pk-yritykset) on edelleen esteitä innovoinnissa ja uusien teknologioiden käyttöönotossa erityisesti pääkaupunkialueen ulkopuolisilla alueilla, mikä korostaa innovoinnin vähäistä leviämistä pk-yritysten keskuudessa. Tanska on edistynyt innovoinnin edistämisessä tekemällä poliittisia sopimuksia monivuotisesta tutkimus- ja innovointirahoituksesta ja tehostetusta osaamisen ja teknologian siirrosta yliopistoista yrityksiin. Vaikka viimeaikaiset politiikkatoimet ovat myönteisiä, niillä ei kuitenkaan täysin ratkaista innovaatiojärjestelmän tiettyjä heikkouksia. Kohdennetumpien ja yksinkertaisempien innovoinnin tukivälineiden saatavuuden parantaminen, hajanaisuuden ja hallinnollisen taakan vähentäminen, osaamisen jakamisen kehittäminen tutkimuslaitosten ja yritysten välillä sekä innovaatiohankintoja koskevien kansallisten puitteiden parantaminen auttaisivat pk-yrityksiä hyödyntämään huipputason ratkaisuja ja osallistumaan aktiivisemmin tutkimus- ja innovaatioekosysteemeihin.
- (20) Laajentumisvaiheen rahoituksen saatavuus on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan tukea innovatiivisten yritysten kasvua ja niiden vaikutusta tuottavuuteen ja talouden dynaamisuuteen. Suurista osakemarkkinoista huolimatta listautumisantien määrä on pieni, ja markkinoita hallitsee pieni määrä suuria yrityksiä. Samaan aikaan riskipääomatoiminta on pysynyt jokseenkin vakaana viime vuosina, vaikka jotkin tanskalaiset yritykset ovat hakeneet laajentumisvaiheen pääomaa siirtymällä suuremmille kansainvälisille markkinoille, joilla on syvemmät pääomapoolit ja paremmin toiminnan laajentamista tukevat kehykset. Nämä seikat osoittavat, että mahdollisuuksia saada kasvuvaiheeseen tarvittavaa pääomaa on mahdollista kehittää edelleen ja listautumisantien edellytyksiä Tanskassa voitaisiin parantaa, jotta voidaan turvata pääoma paikallisten dynaamisten yritysten laajentumista, kansainvälistymistä ja innovointia varten. Kotitalouksien ja yhteisösijoittajien säästöjen laajempi kanavointi oman pääoman ehtoihin sijoituksiin, muun muassa korjaamalla Tanskan sijoitus- ja säästötileihin liittyviä puutteita, auttaisi syventämään kotimaisia pääomamarkkinoita entisestään ja lisäisi pitkäaikaisen rahoituksen tarjontaa.

- (21) Vuonna 2025 Tanskan sähkön nettotuotannosta 92,4 prosenttia oli peräisin uusiutuvista energialähteistä, mikä oli suurin prosenttiosuus EU:ssa kyseisenä vuonna ja korkein Tanskan historiassa. Merituulivoiman kehittämissuunnitelman takaiskujen jälkeen vuoden 2025 lopussa ilmoitettiin uusista merituulipuistoja koskevista tarjouskilpailuista, joissa mahdollisille kehittäjille tarjottiin valtiontukea kaksisuuntaisen hinnanerosopimusmallin mukaisesti. Tanska hyödynsi puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan liittyvää valtiontukikehystä. Vuonna 2025 on joko hyväksytty lisätoimenpiteitä tai uskottavasti ilmoitettu lisätoimenpiteistä, joilla nopeutetaan kotimaassa tuotetun uusiutuvan energian käyttöönottoa muun muassa vastauksena kansallisen energiakriisiryhmän (NEKST) suosituksiin.
- (22) Uusiutuvien energialähteiden suuri osuus Tanskan sähköntuotantopaletissa tarkoittaa, että sähköistämisen jatkaminen eri aloilla voisi olla tehokas keino edistää vähähiilistämistä ja energian kohtuuhintaisuutta erityisesti tilanteessa, jossa fossiilisten polttoaineiden markkinat ovat epävakaat. Tässä otettiin merkittävä askel 1 päivänä tammikuuta 2026, kun kotitalouksien sähkövero alennettiin 72,7 äyristä vain 0,8 äyriin kilowattituntia kohti. Tämä on tervetullut kehityssuunta myös energian kohtuuhintaisuuden näkökulmasta, kun otetaan huomioon, että tanskalaisten kotitalouksien sähkölaskut olivat vuonna 2025 EU:n korkeimpia, mikä johtui suurelta osin verotuksesta. Kotitalouksien sähköveron alennus on kuitenkin ainoastaan väliaikainen toimi (voimassa kaksi vuotta). Teollisten kuluttajien sähköverot ovat jo laajalti takaisin maksettavia. Jotta Tanska voisi hyödyntää koko potentiaalinsa, sen kannattaisi edistää sähköistämisen jatkamista muun muassa ottamalla käyttöön kattava sähköistämistrategia, jossa esitetään rakenteellisempia toimenpiteitä ja aikasidonnaisia alakohtaisia tavoitteita.

- (23) Vaikka sähköverkkoon on viime vuosina tehty huomattavia investointeja, Tanskan sähköverkkokapasiteetti on käytetty loppuun erityisesti datakeskusten, Power-to-X-hankkeiden ja akkupohjaisten energian varastointijärjestelmien taholta tulevan uusien liitântöjen ennennäkemättömän kysynnän vuoksi. Tämä on pakottanut kansallisen sähkönsiirtoverkonhaltijan keskeyttämään tilapäisesti (3. kesäkuuta asti) uusien verkkoliitântäsopimusten tekemisen ja pidentämään käsittelyaikoja seulonta- ja kypsyysvaiheessa olevien hankkeiden osalta. Vaikka tilanteen korjaamiseksi ja verkon laajentamisen nopeuttamiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä tai niistä on ilmoitettu uskottavasti, verkkokapasiteetti pysyy todennäköisesti niukkana keskipitkällä aikavälillä. Tätä taustaa vasten Tanska voisi lyhentää ympäristölupiin liittyviä keskimääräisiä käsittelyaikoja toimivaltaisissa virastoissa muun muassa varmistamalla riittävän henkilöstömäärän. Tanska voisi myös harkita toimenpiteitä, joilla parannetaan sähköverkon ruuhkanhallintaa ja verkon joustavuutta nykyisen verkkoinfrastruktuurin käytön optimoimiseksi. Lisäksi sähkönkuluttajat Tanskassa ovat edelleen alttiina hintaheilahtelulle: hinnat nousevat jyrkästi silloin, kun uusiutuvan energian tuotanto on vähäistä, jolloin kallis fossiilisiin polttoaineisiin perustuva tuotanto todennäköisesti määrää marginaalihinnat. Tämä korostaa sitä, että fossiilittomat joustoratkaisut, kuten energian varastointi ja kulutusjoustovälineet, ovat edelleen tärkeitä tarjonnan ja kysynnän tasapainottamisessa kaikilla merkityksellisillä aikaväleillä sekä järjestelmän kokonaisjoustavuuden parantamisessa.

- (24) Maatalousala on Tanskan suurin taakanjakoasetuksen¹⁶ soveltamisalaan kuuluvien kasvihuonekaasupäästöjen lähde. Lisäksi tehomaatalouskäytännöt aiheuttavat ravinteiden liiallista huuhtoutumista ja valumista pelloilta, millä on vakavia vaikutuksia maaperän terveyteen, luontoon sekä vesi- ja meriekosysteemeihin. Maatalouselintarvikealan kestävyysparantaminen on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamisen ja kestävä vaurauden varmistamisen kannalta. ”Vihreästä Tanskasta” 18 päivänä marraskuuta 2024 saavutettu poliittinen sopimus on edelleen keskeinen kansallinen toimintakehys, joka ohjaa tällä alalla toteutettavia toimia. Vuonna 2025 kukin sopimuksen nojalla perustetuista 23 paikallisesta kolmikantakokoonpanosta hyväksyi suunnitelman maatalousalueiden muuttamisesta luontoalueiksi. Lisäksi on päästy sopimukseen uudesta typpiasetuksesta, jonka mukaan vuodesta 2027 lähtien viljelijöille koko maassa jaetaan rajattuja typpipäästökiintiöitä. Tämän uuden mallin odotetaan vähentävän typpipäästöjä 7 900 tonnilla. Näiden myönteisten edistysaskelten jälkeen on ratkaisevan tärkeää panna sovitut toimenpiteet nopeasti täytäntöön, jotta voidaan varmistaa vihreästä Tanskasta tehdyssä sopimuksessa asetettujen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä. Tanskalle olisi myös hyödyllistä selvittää synergioita luontoa ja biologista monimuotoisuutta koskevaan kansalliseen säädökseen sisällytettävien toimien ja useiden luonnon ennallistamissuunnitelmaan sisältyvien velvoitteiden kanssa.

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2023/857, annettu 19 päivänä huhtikuuta 2023, sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, annetun asetuksen (EU) 2018/842 ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta (EUVL L 111, 26.4.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj>).

- (25) Viimeaikaisista toimista huolimatta Tanskalla on edelleen haasteita, jotka liittyvät vahvempaan kiertotalouteen siirtymiseen ja maan jätehuoltopolitiikan parantamiseen. Tanskan talous on edelleen erittäin riippuvainen primaariraaka-aineista ja tuontimateriaaleista. Eurostatin viimeisimpien tietojen mukaan elintarvikejätteen (2023), yhdyskuntajätteen (2024) ja pakkausjätteen (2023) määrät henkeä kohti ovat Tanskassa EU:n suurimpia¹⁷. Lisäksi Tanskassa poltetaan (energian talteenotto) EU:n suurin määrä yhdyskuntajätettä henkeä kohti, kiertomateriaalien käyttöaste on edelleen EU:n keskiarvoa alhaisempi, eikä kierrätetyn yhdyskuntajätteen osuudessa ole havaittavissa selkeää kasvavaa suuntausta. Erillisen keräysjärjestelmän perustaminen kaikille jätevirroille useimmissa kunnissa, tiukemmat yritysjetteen käsittelyä koskevat säännöt, jätteenpolttomarkkinoiden vapauttamista koskevat uudistukset sekä pakkausten laajennettua tuottajan vastuuta koskeva uusi järjestelmä ovat myönteisiä askelia, mutta lisätoimia tarvitaan yhdyskunta- ja pakkausjätteen syntymisen ehkäisemiseksi, yhdyskuntajätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen lisäämiseksi sekä uudelleenkäytettävän ja kierrätettävän yhdyskuntajätteen ohjaamiseksi pois jätteenpoltosta. Kiertotaloutta koskevan kansallisen toimintasuunnitelman tuleva uudelleenarviointi ja tarkistaminen tarjoaa tilaisuuden kartoittaa uusia aloitteita. Tähän voisi sisältyä kannustimia, joilla edistetään kiertotalousperiaatteiden mukaista pakkaus- ja tuotesuunnittelua sekä kierrätysmateriaalien käytön lisäämistä.
- (26) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Tanskalle osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.

¹⁷ Seitsemän jäsenvaltiota ei ole toimittanut yhdyskuntajätettä koskevia vuoden 2024 tietoja, ja neljä jäsenvaltiota ei ole toimittanut pakkausjätettä koskevia vuoden 2023 tietoja.

- (27) Tanskan työmarkkinat ovat edelleen kireät. Työttömyysluvut ovat alhaiset ja työvoima kasvaa, mutta havaittavissa on työttömyyden lievää nousua. Työntekijöiden määrän kasvu johtuu pääasiassa ulkomaisesta työvoimasta sekä iäkkäistä ja hyvin nuorista työntekijöistä; samalla osaamisvaje ja osaamisen kohtaamattomuus voivat jarruttaa työllisyyttä ja kasvua. Ammattitaitoisen työvoiman puute on laajalle levinnyttä tietyissä terveydenhuolto- ja hoiva-alan ammateissa, mutta erityisen selvästi se näkyy aloilla, jotka tukevat vihreää ja digitaalista siirtymää. Digitaalisen siirtymän osalta tämä koskee erityisesti tieto- ja viestintätekniikan ammattilaisia, mutta myös useimmilla aloilla tarvittavia digitaalisia taitoja. Vihreän siirtymän kannalta osaamisvaje koskee rakennusteollisuutta ja maa- ja vesirakentamisalaa yleisesti, mukaan lukien talojen rakentamista ja kunnostamista eli esimerkiksi lämmitystä ja eristystä varten tarvittavia taitoja, mutta myös suurten energiahankkeiden rakentamiseen liittyviä taitoja. Asiaan on jossain määrin puututtu uudistuksilla, joilla varmistetaan, että ammatillisiin oppilaitoksiin otetaan näille aloille uusia opiskelijoita, mutta koulunkäynnin keskeyttäneiden suuren ja kasvavan määrän vuoksi on yhä enemmän niitä, joilta todennäköisesti puuttuvat perustaidot. Osaamisvajetta pahentaa entisestään koulutuksen suorittamisessa alueellisella tasolla esiintyvä sitkeä eriarvoisuus, mikä näkyy oppivelvollisuuden päätteeksi suoritettavien loppukokeiden tuloksissa erityisesti luku- ja laskutaidon osalta. Näihin haasteisiin vastaamiseksi Tanskan olisi lisäksi pyrittävä houkuttelemaan enemmän päteviä opettajia kunnallisiin alemman ja ylemmän perusasteen kouluihin (*folkeskole*).

- (28) Vaikka Tanska on toteuttanut toimia kohtuuhintaisuuden edistämiseksi voittoa tavoittelemattoman asuntotarjonnan avulla, asuntorakentamista on yleisesti lisättävä, jotta voidaan vastata suureen kysyntään erityisesti pääkaupunkialueella. Omistusasumisen korkeat hinnat, voittoa tavoittelemattoman asuntotarjonnan pitkät odotusajat ja uudisrakentamiseen liittyvät monimutkaiset suunnittelumenettelyt ja maankäytösäännöt ovat johtaneet jatkuvaan pulaan asunnoista, jotka ovat kohtuullisen hintaisia pienituloisille kotitalouksille. Osittain tämän seurauksena pienituloisiin kotitalouksiin, yhden palkansaajan kotitalouksiin ja moniin yksin asuviin nuoriin kohdistuu tuloihin nähden korkeita asumismenoja. Jotta voitaisiin lisätä edullisempien asuntojen tarjontaa ja siten varmistaa kohtuuhintaisuus pienituloisille kotitalouksille, on tärkeää, että jo toteutettuja toimia voittoa tavoittelemattomien asuntojen rakentamiseen liittyvien hintakattojen mukauttamiseksi paremmin markkinahintoihin täydennetään toimilla, joilla edistetään asuntorakentamista yleisesti, erityisesti yksinkertaistamalla suunnittelumenettelyjä ja tarkistamalla maankäytön suunnittelua koskevia sääntöjä,

SUOSITTAA, että Tanska toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. pitäytyy edelleen neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamissa nettomenojen enimmäiskasvuprosenteissa, mutta hyödyntää joustoa, joka on neuvoston aktivoiman kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla sallittu; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyys ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiantensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopuoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehyksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa;
2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleenkohdentamista koheesiopolitiikan säännösten väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksiin;
3. tukee pk-yrityksiä innovoinnissa ja uusien teknologioiden käyttöönotossa parantamalla innovoinnin rahoitusvälineiden saatavuutta, edistämällä osaamisen jakamista ja vahvistamalla kansallista innovaatiohankintakehystä; parantaa mahdollisuuksia saada laajentumisvaiheen rahoitusta kasvupääomamarkkinoiden ja julkisten osakemarkkinoiden avulla ja pyrkii saamaan liikkeelle lisää kotimaisia säästöjä kotitalouksien ja yhteisösijoittajien tekemien sijoitusten kautta;
4. vauhdittaa sähköistämistä; tukee siirto- ja jakelutasolla tarvittavia sähköverkon parannuksia ja olemassa olevan infrastruktuurin optimointia; edistää kulutusjoustoja, energian varastointia ja muita fossiilittomia joustoratkaisuja; jatkaa toimenpiteiden toteuttamista maatalous- ja viljelytoiminnan intensiteetin vähentämiseksi; vahvistaa kiertotalous- ja jätehuoltopolitiikkoja edistämällä edelleen yhdyskuntajätteen ja muun jätteen syntymisen ehkäisemistä, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä;

5. torjuu osaamisvajetta työmarkkinoiden tarpeiden täyttämiseksi; tehostaa toimia perustaitojen parantamiseksi, puuttuu koulutuksen suorittamisessa esiintyvään eriarvoisuuteen, torjuu pulaa pätevistä opettajista ja puuttuu koulunkäynnin keskeyttämiseen;
6. lisää asuntotarjontaa erityisesti suurissa kaupungeissa yksinkertaistamalla suunnittelumenettelyjä ja tarkistamalla maankäytön suunnittelua koskevia sääntöjä, jotta uusien asuntojen rakentaminen helpottuu.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
